

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

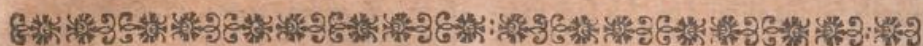
Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

LXIX. In malis promissis fidem non expedit servari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

REGULA LXIX.

In malis promissis fidem non expetit servari.

Quæres primo. Quot modis malè promissum esse potest?

ꝛ. Duobus. 1mo: quia de re turpi, inhonesta, & lege prohibita facta est promissio. 2do. Quia promissio est quidem de re licita, attamen per vim, metum & minas promissarii extorta, aut in ea juris forma non observata: unde duplex est hujus Regulæ intellectus.

Quæres secundo. Quis primus hujus Regulæ intellectus?

ꝛ. Promissio de re mala, illicita, & quacunque lege prohibita obligandi non habet virtutem: quia quod justè & honestè fieri nequit, homini censetur non possibile. *Can. faciat. 15. caus. 22. q. 2.*

Quæres tertio. Quis secundus Regulæ intellectus?

ꝛ. Promissio metu, dolo, aliòve

pravo modo obtenta, non expedit, ut servetur, sed penitus rescindatur; hæc etenim promissio per exceptionem aut alium modum est rescindenda, cum id expediat promittenti, qui taliter promittendo est læsus: expediat promissario, qui lucrum ex delicto sperat: expediat Republicæ, cum publico interfit, ne malitiosi homines per injurias, violentias ac dolosas pactiones lucrum capiendi exquirant occasiones. Quod si tamen tali promissioni adjectum sit juramentum, id ipsum servandum est. *Arg. cap. debitores. 6. de Jurejur. nisi juramenti impetrata sit relaxatio. Cap. 1. de Jurejur.* Omne enim juramentum, quod non vergit in salutis dispendium, nec in ziii præjudicium est servandum. *Cap. cum contingat. 28. de Jurejur.*

CASUS.

Ad utramque Regulam.

Natolia Virgo Regia à Patre ad nuptias cum Rege hæretico ineundas destinatur. Quas ut impediatur Natolia, mittit Ancillam honorariam ad Comitum Formosum ei offerendo matrimo-

nium (A) in ciis Parentibus contrahendum. (B) Ancilla cum alloquium Comitum habere non posset, Aulæ Præfecto voluntatem suæ Dominæ indicat cum literis hujus tenoris: *De facultatem*

tem Ancilla mea, ut cum Comite Formoso sponsalia jurata contrahat. Comes remittit Aulæ Præfectum ad Ancillam cum mandato, ut eidem renuntiet: *Meus Comes tibi nomine tua Principalis matrimonium jurato promittit, & à te nomine tua Domina promissum acceptat.* (C) Post aliquot dies cum matrimonio coram Parocho contrahendi non haberent occasionem, Natolia suæ Ancillæ & Comes famulo dat commissiōnem, ut euntes ad Parochum se tertio proclamari petant, quasi famulus cum Ancilla matrimonium initurus esset.

(D) Die autem statuto convenientes in Ecclesia, ordinariæ formulæ: *Ego te duco in meum*, addunt gallicè: *nomine mei Principalis*, quod unus solùm testis linguam gallicam callens advertit. (E) Matrimonio invalido declarato dubitavit Natolia, an ad minùs sponsalibus obligaretur. (F) 1mo. Quia erant de re illicita, matrimonio nempe inficiis Parentibus contrahendo. G) 2do. Quia non fuerunt libera, cum Natolia ex timore justo, ne à Parentibus ad nuptias cum hæretico celebrandas cogeretur, Comiti matrimonium promiserit. (H)

R E S O L U T I O.

(A) **M**atrimonium (idem est de sponsalibus) per Procuratorem contrahi posse, constat ex *cap. fin. de Procurator. in 6.* ubi specialiter tria requiruntur. 1mo. Procurator ad contrahendum matrimonium speciale mandatum cum certa & determinata persona contrahendi habere debet. 2do Absque speciali licentia aut commissiōne alium sustitui nequit. 3to. Si Procurator antequam contraxerit à domino fuerit revocatus, contractum postmodum matrimonium ab eodem, licet tam ipse, quàm ea, cum qua contraxit, revocationem penitus ignorent, nullius momenti existit, cum illius consensus deficiat, sine quo infirmitatem habere nequit.

(B) Filios in electione statûs consiliū à Parentibus capere oportet, quod si tamen eos consultos restitutos; statumque eligendum irrationabiliter im-

pedituros prudenter judicare possunt, eos consulere non obligantur, & hoc erat in præsentia.

(C) Sponsalia per mandatarios & Procuratores ab utraque parte contracta valida fuerunt, cum Natolia pedissequa Aulæ Præfectum non substituerit, sed solùm per eundem Comiti Formoso mandatum Domini suæ insinuaverit.

(D) Juxta præscriptum proclamandi sunt illi, qui matrimonium nomine proprio celebrare intendunt. Nec Procuratores proclamari sufficit, ut ex fine legis innotescit.

(E) Matrimonium per Procuratores taliter contractum nullum erat; non enim valebat nomine proprio, cum intentionem nomine proprio contrahendi non haberent; nec valebat nomine Principalium; quia Parochus & testes, qui eos nomine proprio contrahere arbitrantur

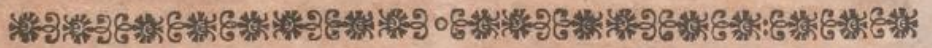
bitrantur, testari non possunt Principales per Procuratores contraxisse, consequenter erat clandestinum, invalidatum à Trident. matrimonium.

(F) Sponsalibus, ut ante dictum, validis procul dubio obligabatur.

(G) Quando illicitum propter modum, qui objectum promissionis non intrat, promittitur matrimonium, promissio tenet, ut est in præsentî, dum verò circumstantia, propter quam matrimonium est illicitum, sub promissio-

nis cadit objectam, promissio non dubitatur esse invalida, per Regul. 69. quod hîc non erat.

(H) Quantumvis *Natolia*, ex metu gravi, ne cum Rege hæretico nuptias celebrare injustè cogeretur, Comiti Formoso matrimonium promiserit, ille tamen ad extorquendum cum Comite matrimonium incussus non erat, ideoque invaliditatem illius haud operabatur.

REGULA LXX.

In alternativis debitoris est electio, & sufficit alterum adimpleri.

Quæres primo. Quid est alternativa dispositio?

Re. Dispositio alternativa est quando quid sub disjunctione per particulas: *vel, aut,* præcipitur, vel ordinatur. Exempla sunt in alternativa personarum: lego Titio, vel Cajo. *L. cum quidam. 4. C. de verbor. & rer. significat.* in alternativa rerum: Vendo tibi meum equum vel nigrum vel album: in alternativa locorum: pecuniam mihi mutuatam reddam tibi post annam vel Coloniae vel Francofurti: in alternativa temporum: Merces coemptas tradam vel 1ma Januarii, vel 1ma Februarii.

Quæres secundo. An particulae istæ

disjunctivæ semper sumantur disjunctivè.

Re. *Negative.* Quia propositio disjunctiva sæpius copulativè est sumenda, quando scilicet scopus disponentis, iniquitas, vel alterius incommodi vitandi necessitas copulativam suadet interpretationem, ut in sequentibus exemplis: 1mo. In alternativa personarum. Sit meus hæres Titius vel Cajo. *Dono aut lego Sempronio vel Cajo.* Sit tutor filii relictæ Petrus vel Paulus; propositio *vel pro &* sumitur, ut alternativa in copulativam resolvatur. *Cit. L. cum quidam. 4. Cod. de verbor. & rer. signif. 2do.* Quando alternativa per particu-